

Rebekka Vallinen

**KONSERTTI OSANA MUSEOKIERROSTA JA PACIUKSEN KAPPALEIDEN
ESITTÄMINEN**

**KONSERTTI OSANA MUSEOKIERROSTA JA PACIUKSEN KAPPALEIDEN
ESITTÄMINEN**

Rebekka Vallinen
Opinnäytetyö
Kevät 2023
Musiikin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma, Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä: Rebekka Vallinen

Opinnäytetyön nimi: Konsertti osana museokierrosta ja Paciuksen kappaleiden esittäminen

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2023

Sivumäärä: 27 + 1

Opiskelen laulupedagogiksi ja olen esittänyt Paciuksen kappaleita usein laulajana. Pacius on merkittävä hahmo Suomen musiikin historiassa, minkä takia halusin tutustua hänen henkilöhistoriaansa ja laulumusiikkiinsa enemmän. Laulajana minua kiinnosti tämä säveltäjä, koska hän on säveltänyt runsaasti juuri laulumusiikkia. Halusin myös sen takia tutustua Paciuksen henkilöhistoriaan ja hänen merkitykseensä Suomen kansallisen heräämisen aikaan, jotta voisin laulajana ymmärtää ja tulkita hänen musiikkiaan paremmin.

Sain ajatuksen oman konsertin järjestämisestä, sillä en ollut aikaisemmin koskaan järjestänyt omaa konserttia ja halusin saada kokemusta siitä tulevaisuutta varten. Konserttini kautta halusin tarjota myös muille muusikoille esiintymismahdollisuuden. Lisäksi halusin kehittää itseäni lisää laulajana ja esiintyjänä. Tulevana laulupedagogina koin hyödylliseksi oman lauluoppilaani valmentamisen konserttiin ja oppilaalleni esiintymismahdollisuuden tarjoamisen konserttini kautta. Päätaavoite opinnäytetyössäni oli taiteellinen projekti, joka oli konsertin järjestäminen ja siinä Paciuksen aarian sekä yksinlaulun esittäminen.

Toimin konsertin järjestäjänä ja vastuullani oli kaikki konserttiin liittyvät työt. Harjoittelimme pianistini kanssa kahta Paciuksen kappaletta konserttiin, ja hankin myös muita esiintyjä sekä kokosin konserttiohjelmasta monipuolisen kokonaisuuden. Konsertti valmistui ja se esitettiin 14.5.2022 Turun linnan Kuninkaansalissa. Konserttiin ei ollut erillistä pääsymaksua, ja se tapahtui päiväsaikaan osana linnan kierrosta. Konsertin jälkeen kyselin suullisesti palautetta konsertista yleisöltä ja konsertin esiintyjiltä. Palautteiden perusteella konsertti oli museokävijöille iloinen yllätys ja heidän mukaansa tällaisia konsertteja voisi museoissa järjestää enemmänkin. Esiintyjien palaute oli myös hyvin positiivista ja he pitivät tällaista museoissa järjestettävää konserttia erilaisena esiintymiskokemuksena. Korona-ajan rajoitusten jälkeen monet esiintyjistä arvostivat mahdollisuutta saada taas esiintyä. Muissakin museoissa voisi järjestää tällaisia klassisen musiikin konsertteja ja siten elävöittää museoita musiikin keinoin.

Asiasanat: Konsertit, museot, Fredrik Pacius, esiintyminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Music Pedagogue

Author: Rebekka Vallinen

Title of thesis: Concert as a part of a museum tour and performing Pacius' songs

Supervisor: Jouko Tötterström

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2023

Number of pages: 27 + 1

Pacius was an important composer and he was a significant figure in the history of Finnish music. I am studying to become a singing teacher and Pacius has composed a lot of vocal music which is why I found it useful to get to know his personal history and his songs. As a singer, I wanted to understand and interpret his music better.

My idea was to organize my own concert because I had never organized a concert myself before. I also wanted to develop as a singer and as a performer. In addition, I wanted to offer other musicians the opportunity to perform at my concert. I also coached my own singing student for the concert because I wanted to give him a chance to perform. The main goal in my thesis was the artistic part of my work which was organizing my own concert and performing Pacius' aria and his song at the concert as a singer.

My pianist and I practiced songs for the concert and as an organizer I was responsible for everything related to the concert, such as getting other performers to the concert. The concert was performed on May 14th 2022 in the King's Hall of Turku Castle and there was no separate entrance fee for the concert as it took place during the daytime as a part of museum tour. After the concert, I asked feedback verbally from the audience and the performers about the concert. The feedback showed that the concert was a pleasant surprise for the museum visitors and these kinds of museum concerts could be organized more. The feedback from the performers was also very positive and they considered this concert as a different performance experience. These kinds of concerts could also be organized in other museums and in this way bring more activity to museums.

Keywords: Concerts, museums, Fredrik Pacius, performance

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	FREDRIK PACIUS.....	8
	2.1 Henkilöhistoriaa.....	8
	2.2 Suomalaisen musiikin isähahmo	12
3	OOPPERATUOTANTO	14
	3.1 Kaarle-kuninkaan metsästys	14
	3.2 Loreley	15
4	YKSINLAULUTUOTANTO.....	17
5	KONSERTTIIN VALMISTAUTUMINEN JA SEN JÄRJESTÄMINEN	18
	5.1 Suunnittelu	18
	5.2 Harjoitteluprosessi.....	19
	5.3 Esiintyjän valmentaminen konserttiin	20
	5.4 Konserttiin valmistautuminen.....	21
6	TOTEUTUS JA HAVAINTOJA KONSERTISTA.....	23
	6.1 Esiintyminen museokonsertissa	23
	6.2 Yleisön ja esiintyjien palaute	23
7	POHDINTA JA PÄÄTELMÄT	25
	LÄHTEET.....	27
	LIITTEET	28

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osuudesta. Taiteelliseen osuuteen kuuluu järjestämäni museokonsertti Turun linnassa sekä juontajana ja yhtenä esiintyjistä toimiminen konsertissa. Kirjallisessa osuudessa käyn läpi konsertin järjestämisen ja siihen valmistautumisen prosessin alusta loppuun sekä tutustun Paciuksen henkilöhistoriaan. Käyn läpi myös Paciuksen merkitystä Suomen kansallisen heräämisen aikana. Lisäksi tutustun kirjallisessa osuudessa hänen oopperatuotantonsa ja yksinlauluhiinsa, sillä esitin konsertissa Paciuksen aarian oopperasta ja yhden hänen yksinlauluistaan. Valmensin yhtä esiintyjää konserttiin, mitä käyn läpi myös kirjallisessa osuudessa. Opinnäytetyöni liitteenä on laatimani konserttiohjelma yleisöä varten.

Halusin opinnäytetyöni kautta tutustua säveltäjään, jonka tiesin olevan hyvin merkityksellinen Suomen musiikin historiassa. Tavoitteeni oli työni kautta koota Paciuksen elämäkerrasta tiivis ja informatiivinen kokonaisuus, jota voitaisiin käyttää esimerkiksi musiikin opetuksessa. Päätin keskittyä opinnäytetyössäni Paciuksen laajasta sävellystuotannosta hänen ooppera- ja yksinlaulututuotantonsa, sillä esitin konsertissa hänen yhden aariansa Kaarle-kuninkaan metsästyksestä sekä yksinlaulunsa Sjömansflickan. Halusin valita Balladin Kaarle-kuninkaan metsästyksestä, sillä se on hyvin tunnettu aaria. Sen kanssa esitin konsertissa vähemmän tunnetun yksinlaulun, sillä kyseistä laulua esitetään vain harvoin. Laulajana koin hyödylliseksi tutustua juuri Paciuksen laulututuotantoon, sillä siitä minulle olisi eniten hyötyä laulajana tulevaisuudessa.

Laulajana minua kiinnostaa se, minkälaisessa elämäntilanteessa säveltäjä on ollut säveltäessään lauluja ja kuinka säveltäjän yksityiselämä on voinut vaikuttaa teosten syntyyn. Uskon, että perehdyttyäni Paciuksen elämäkertaan ja tuotantoon pystyn paremmin tulkitsemaan hänen laulujaan. Paciuksen tuotantoa esittäville laulajille tämä opinnäytetyö voi tuoda syvyyttä kappaleiden tulkitsemiseen.

Konsertin järjestäminen alusta alkaen itse oli minulle uusi asia, minkä vuoksi koin, että tämä olisi opettavainen ja kiinnostava kokemus minulle. Olen monesti miettinyt museoissa käydessäni, että olisi mukavaa, jos olisi elävää tunnelmaan sopivaa klassista musiikkia taustalla. Tulevana musiikkipedagogina halusin sisällyttää opinnäytetyöhöni myös oppilaani valmennuksen konserttiin ja näin antaa hänelle esiintymiskokemusta sekä innostusta esiintymiseen tämäläisessä ympäristössä.

Koen, että tällä alalla työmahdollisuuksia voisi löytyä ideoimalla lisää ja laajentamalla omaa näkemystä siitä, minne klassista musiikkia voisi viedä. Tämän takia halusin viedä konsertin osaksi muuseokierrosta, sillä muusikot tarvitsevat enemmän työmahdollisuuksia ja samalla esiintyminen erilaisissa ympäristöissä on inspiroivaa sekä virkistävää. Haluaisin tämän projektin jälkeen tuottaa enemmän tällaisia konsertteja, sillä olen oppinut paljon tämän konsertin järjestämisen ja siinä esiintymisen kautta.

2 FREDRIK PACIUS

2.1 Henkilöhistoriaa

Pacius syntyi 1809 Saksan Hampuriin, ja hänen sukunsa on perimätiedon mukaan Italiasta lähtöisin. Paljon tietoa Paciuksen kodin perhe-elämästä ei ole säilynyt, mutta musiikkia perheessä harjoitettiin. Viulisti-isä piti kotonaan kamarimusiikki-iltoja, ja Pacius osoitti jo varhain taiteellisuuttaan kauniilla laulunäänellään, piirtämisellään ja tanssimisellaan. Isä opetti hänelle viulunsoittoa, ja porvarisperheessä Pacius laitettiin aluksi porvarikouluun. (Andersson 1938, 7–10.)

Pacius pääsi arvostettuun Hampurin lauluseuraan, josta hän sai vahvimmat musiikkivaikutteensa muusikon ammattiansa kohti. Hän siirtyi arvostettuun oppikouluun Hampurissa, missä huonon alun jälkeen koulu alkoi sujumaan. Isä oli suunnitellut pojalle kauppiaan ammattia, mutta myöntyi lopulta muusikon ammattiin. Pacius aloitti 15-vuotiaana viuluopinnot Kasselin kaupungissa tunnetun viulutaiteilijan ja säveltäjän Ludwig Spohrin oppilaana. Hän opiskeli siellä myös pianon ja urkujen soittoa, säveltämistä ja musiikinteoriaa. Opiskeluaikana hän sävelsi jo kuusi yksinlaulua, orkesteriteoksen, kuusi pianosäestyksellistä laulua ja ainoan kamarimusiikkiteoksensa. Hän kuitenkin päätti lopettaa opintonsa äkillisesti, vaikka ehtona oli ollut opiskella kolme vuotta. (Vainio 2009, 19–35.)

Opiskelun päättymisen jälkeen Pacius konsertoi Hampurin-kodistaan Pohjois-Saksan kaupungeissa. Hän piti kirjeitse yhteyttä vanhempiinsa elämästään ja päinvastoin. Pacius koki huonoa omaatuntoa, kun ei ollut jatkanut säveltämistä, ja hänen isänsä myös muistutti asiasta kirjeitse. Myös rahahuolet painoivat Paciusta, ja hän ilmoitti vanhemmilleen 1828 palaavansa kotiin, jonne hän ei lopulta kuitenkaan lähtenyt. Liikemies Gustav Aron Flygarson sattui olemaan yleisössä paikallisen musiikinystävän illallistilaisuudessa, ja esityksen jälkeen hän tarjosi Paciukselle mahdollisuutta lähteä hänen kanssaan Tukholmaan. Tämän ansiosta Pacius muutti Tukholmaan 19-vuotiaana, ja Flygarsonin avulla hän sai huomiota muusikkona sekä pääsi tekemään omia konsertteja. Pacius sai viulistin viran Kuninkaallisessa hovikappelissa, ja hän teki ahkerasti myös omia konsertteja viulistina sekä kamarimusiikkona esittäen paljon Spohrin teoksia. Hän ystäväystyi viulistikollegansa Peter Elwersin kanssa, ja he tekivät laajoja konserttimatkoja Ruotsissa. Pianisti ja säveltäjä Karl Schwenckenin kanssa Pacius teki konserttikiertueita mm. Norjaan ja Suomeen.

Pacius sävelsi myös jossain määrin Tukholman-vuosinaan 1828–1835 tuntemattoman määrän yksin- ja kuorolauluja. (Vainio 2009, 37–61.)

Paciukselle avautui tilaisuus musiikin opettajan virkaan Helsingin Aleksanterin yliopistossa, johon hän tarttui. Helsinki oli tuolloin pieni kaupunki, jossa ei ollut juurikaan musiikkielämää, ja Pacius aloitti työnsä Helsingissä 25-vuotiaana innokkaasti. Hän hurmasi helsinkiläisen yleisön konserteillaan, mutta Paciukselle selvisi nopeasti musiikkielämän organisoimattomuus Helsingissä. Hän järjesti suuren konsertin, jossa esitettiin Spohrin oratorio, ja konsertti oli Suomen siihen saakka suurin säveltaiteellinen saavutus. Helsingin musiikkielämässä Pacius oli merkittävä hahmo, ja seuraavana konserttikautena pidettiin kahdeksan konserttia, joista merkittävin musiikkitapahtuma oli pitkäperjantain konsertti keväällä 1836. Tähän Pacius oli valinnut Heinrich Graunin oratorion *Der Tod Jesu*. Konserttikautena 1826–1837 riitaisuuksia alkoi ilmetä Helsingin musiikkielämää ylläpitävien tahojen välillä ja konsertit harvenivat, jolloin Pacius uhkasi jopa erota virastaan. Tämän seurauksena 1837 vuonna konserteista palattiin Paciusta edeltäneen ajan ”musiikki-iltamiin”. Näissä iltamissa hän tutustui Zachris Topeliukseen, jonka kanssa yhteistyö jatkui molempien elämän ajan. Pacius joutui itse kantamaan konserttitoiminnan taiteellisen ja taloudellisen vastuun alkaneista tilauskonserteistaan, koska valtion tai kunnan avustuksia ei ollut. (Vainio 2009, 68–109.)

Keväällä 1839 esitettiin Paciuksen säveltämä uusi melodrama, mikä aloitti hänen musiikkidramaattisen tuotantonsa, jonka jälkeen joulukuussa esitettiin suuren työmäärän vaatinut suurteos Händelin *Messias*. Suomeen tullessaan Pacius oli keskittynyt yliopiston Akateemisen kapellin ja sekakuoron harjoittamiseen, mutta kun se ei enää toiminut, keskittyi hän mieskuorolauluun. Paciuksen johtama lauluseura oli aluksi opiskelijoista koostuva. Hän perusti ylioppilaslaulajista, osakuntakuoroista- ja kvarteteista Akateemisen lauluseuran sekä alkoi säveltämään kymmenittäin mieskuoroteoksia. Hän myös opetti oppilaita sekä luennoi yliopistolla. Vuonna 1840 Pacius oli pystynyt kohoamaan yhdeksi tunnetuimmista helsinkiläisistä kulttuurihahmoista ja teki muun muassa kuorolauluja ja kansanlaulusovituksia. (Vainio 2009, 110–138.)

Musiikinopettajan tehtäviin Paciuksella kuului yliopiston juhlatilaisuuksien musiikista huolehtiminen, ja vuonna 1840 hänen tuli järjestää muun muassa viisipäiväinen yliopiston 200-vuotisjuhla, joka oli vuosisadan tärkein akateeminen juhla. Juhlallisuuksiin hän sävelsi luultavasti Juhlamarssin. Pacius koki myös rakastumisia, ja valtioneuvoksen tyttäreille Niina Martinille hän sävelsi vuonna 1833 Runebergin runoon *Sjuttonåriga* sävelen sekä sävelsi myös 12 muuta Runebergin runoa. Valtioneuvos suostui myöntämään tyttärensä Paciukselle vuonna 1842 ja he elivät avioliitossa 49 onnellista

vuotta. Paciuksen luonne oli äkkikiivastuva, jota Niina tynnytteli, ja he saivat parin vuoden välein kaikkiaan neljä lasta. Isän kuoleman jälkeen Pacius sai taivuteltua kaksi veljeään ja äitinsä muuttamaan Suomeen. (Vainio 2009, 147–163.)

Pacius jatkoi muun työnsä ohella viulistinuraansa esiintymällä konserteissa, ja hän vastasi orkesterikonserttien järjestämisestä itse. Hänen määrällisesti tuotteliain aikansa sävellystuotannossa oli 1840-luku, jolloin syntyivät puolisataa vokaaliteosta, kaikki kolme viuluteosta, Muunnelmia viululle ja pianolle/orkesterille, fis-molli-viulukonsertto ja Fantasia viululle. Hän sävelsi Flooranpäivän juhlaan tunnetun Maamme-laulun, joka esitettiin ensi kerran vuonna 1848. (Vainio 2009, 165–189.)

Pacius perusti vuonna 1844 Sinfoniayhdistyksen, joka tuki vuoteen 1853 hänen konsertti-toimintaansa. Hän sai myös Karl Ganszaugen kylpyläorkesterin toimintansa tueksi. Paciuksen säännöllinen orkesterityö loppui vuonna 1853, jota ennen Soitannollinen seura ja Sinfoniayhdistys perustivat orkesterikoulun sekä kiinnittivät taas saksalaisia soittajia. Toiminta hiipui yhteistyöongelmien takia saksalaisten soittajien kanssa. Pacius toi Helsingin orkesterielämään erityisesti saksalaista romanttista musiikkia wieniläisklassikkojen rinnalle sekä tietenkin omia sävellyksiään. Pacius sävelsi yliopiston kansallisiin ja akateemisiin juhliin monia laajamuotoisia teoksia vuosina 1851–1866, kuten kantaatit Festsång, Sorgmusik ja Henrik Gabriel Porthan. Perintöruhtinas Aleksanterin kantaattien esityksiin liittyi ongelmia poliittisista syistä, ja säveltäminen tuotti ongelmia Paciukselle Cygnaeus-kantaateissa. Pacius sävelsi vielä kuitenkin vuonna 1858 edellä mainittuun runoon De hemlösa sävelen, joka kuultiin hänen taukonsa jälkeen samana vuonna. Hänen merkittävimmät kirkolliset vokaaliteoksensa olivat Paciuksen viimeiset kantaattityyppiset teokset kuorolle ja orkesterille Litaney ja Miriam, jotka valmistuivat 1860-luvun lopulla. (Dahlström & Salmenvaara 1995, 340–344.)

Pacius sävelsi vuonna 1852 oopperan Kaarle-kuninkaan metsästys. Hän jätti sinfoniahankkeen sakin syrjään oopperan tieltä, eikä sinfonia koskaan tullut valmiiksi. Pacius valittiin vuonna 1856 Tukholmassa Kuninkaallisen musiikkiakatemian jäseneksi, ja kuningas Oskar I myönsi hänelle kaksi audienssia sekä nimitti hänet Wasa Ordenin ritariksi. Kuitenkin menestyksestä huolimatta Tukholman-matka oli Paciukselle traumaattinen kokemus varsinkin siksi, että eräs kirpeä arvostelu vaivasi häntä ja yhteistyö kapellimestari Foronin kanssa ei toiminut. Pacius oli vieläkin tyytymätön

oopperaansa lisättyjen osienkin jälkeen ja muokkasi sitä useasti. Lisäksi hänellä oli terveysongelmia johtuen muun muassa tupakan ja alkoholin runsaasta nauttimisesta. (Dahlström & Salmenvaara 1995, 344–353.)

Paciuksen perheessä oli välillä taloudellisia huolia. Hänen äitinsä kuoli vuonna 1854, minkä aiheuttamia tuntemuksia Pacius purki uusiin sävellyksiinsä, kuten Suomen lauluun ja Kantaattiin. Sodan rauhoituttua Pacius jatkoi yliopistolla töitään, sävelsi ahkerasti ja suunnitteli uutta konserttia. Hän muokkasi Kaarle-kuninkaan metsästys -oopperaansa ja Tukholmassa hän seurasi sen valmistamista. Pacius ei kuitenkaan vielääkään ollut tyytyväinen oopperan uuteen versioon. Paciuksen päiväkirjamerkinnot kertovat väsymyksestä ja jopa masennuksesta Kaarle-kuninkaan säveltämisen ja esittämisen jälkeen, vaikka hän oli kova liioittelemaankin. Hän teki vuoden kestävänsä Saksan-matkan ja yritti saada oopperansa saksalaisiin oopperataloihin tuloksetta. (Vainio 2009, 275–303.)

Paciusta raastoi vielä vuonna 1857 Tukholman negatiiviset kokemukset, sillä hän ei ollut tyytyväinen esityksen johtoon eikä ollut korjaustenkaan jälkeen tyytyväinen myöskään oopperan lopputulokseen. Tämä oli kuitenkin tilapäistä, sillä hänellä oli monia mukavia ja antoisia työvuosia tämänkin jälkeen. Kotimaassa Kaarle-kuninkaan metsästystä esitettiin taas vuosina 1875 ja 1880. Esityksistä Pacius johti kolme ensimmäistä. Hän muokkasi oopperaansa myös tämän jälkeen. Paciuksen vastuu Helsingin orkesteritoiminnasta siirtyi pois hänen harteiltaan 1860-luvulla. Hän joutui kuitenkin palaamaan yllättäen siihen rooliin taas, kun Uusi teatteri paloi vuonna 1863 ja hän joutui kokoamaan orkesterin ja johtamaan vihkiäisjuhlan musiikkia. Säveltäjänä hän jatkoi kuitenkin uraansa ja sävelsi musiikin mm. Topeliuksen näytelmään Kypron prinsessa. Eläkevuosinaan Pacius keskittyi viimeisen suurteoksensa Loreleyn säveltämiseen. (Dahlström & Salmenvaara 1995, 352–359.)

Pacius sai professorin arvonimen vuonna 1860 ja hänelle myönnettiin täydellä eläkkeellä ero yliopiston musiikinopettajan tehtävästä vuonna 1869. Pacius vihittiin myös filosofian kunniatohtoriksi ja viimeisen kerran hän toimi orkesterinjohtajana vuonna 1880. Paciuksen Loreley-oopperan ensi-ilta oli vuonna 1887 Aleksanterin teatterissa ja sitä esitettiin kahdeksan kertaa täysille katsomoille. Pacius oli säveltänyt myös Muisto-nimisen kantaatin, joka löydettiin vuonna 1945. Hänen 80-vuotispäivänään Pacius otti kiitollisena vastaan vierailuja kotiinsa reumatismista ja huonomuistisuudesta huolimatta. Pacius oli joutunut vuoteenomaksi keuhkokatarrin vuoksi ennen kuolemaansa, ja vuonna 1891 hän kuoli rauhallisesti 81-vuotiaana. Hautajaiset olivat kansallinen suurjuhla. (Dahlström & Salmenvaara 1995, 359–367.)

2.2 Suomalaisen musiikin isähahmo

Paciusta sanotaan Suomen musiikin isäksi, mille on vankat perusteet, sillä Pacius on säveltänyt kansallislaulumme. Topelius, Lönnrot, Snellman, Nervander ja Fredrik Cygnaeus johdattivat saksalaisen Paciuksen suomalaiseen aatemaailmaan, mikä vaikutti Paciuksen tuotantoon muutenkin kuin kansallislaulun tekijänä. Suomalaisten yhteistä omaisuutta ovat Suomen laulu Emil von Qvantenin runoon, Runebergin Sotilaspoika ja Lap's Suomen Topeliuksen näytelmästä Kypron prinsessa. Paciuksen säveltämä Kaarle-kuninkaan metsästys Topeliuksen librettoon oli ensimmäinen suomalainen ooppera ja valtava tapaus Suomessa vuonna 1852. Pacius oli myös suomalaisen luovan kulttuurin keskiössä tunnettu hahmo. Esimerkiksi hänen 50-vuotispäivän päivällisillä Seurahuoneella Kaartin soittokunta soitti, kuoro lauloi, pidettiin puheita, hurraa-huudettiin Paciukselle ja häntä kannettiin riemukulkueessa ympäri salia. Hänelle annettiin arvokas hopeinen tahtipuikko, joka oli koristettu kullalla ja timanteilla. Paciuksen arvostus Suomessa oli niin suuri kuin olla voi ja Kaisaniemessä hänen kunniakseen pystytettiin Emil Wikströmin veistämä muistomerkki, joka paljastettiin vuonna 1891. (Similä 2007, 19–20.)

Paciusta on jo viimeistään vuonna 1875 kutsuttu lehdistössä Suomen musiikin isäksi, sillä hänen merkityksensä 1800-luvun Suomen musiikkielämälle on ainutlaatuinen. Hänen tehtävänsä oli järjestää kokonaan uudelleen Helsingin orkesteri- ja kuoro toiminta poikkeuksellisen ammattimaisella tarkkuudella. Hän oli koko Helsingin musiikinjohtaja, ja hänen kouluttamansa musiikin harrastajat sekä ammattilaiset levittivät musiikkiosaamistaan myöhemmin ympäri Suomen. Hän kohotti musiikkielämän Helsingissä uuteen kukoistukseen, kun nuorena pääkaupungissa musiikin harrastajat pitivät konserttitoimintaa yllä. (Lappalainen 2009, 29.)

Suomi etsi kansakuntana juuriaan kansallisen heräämisen aikaan 1830-luvulla kalevalaisesta kansanrunoudesta ja halusi näyttää sivistyneisyytensä. Paciuksen tehtävä oli nostaa musiikkielämä Helsingissä sille tasolle, että suomalaiset kokisivat itsensä sivistyneeksi kansakunnaksi. Hänet otettiin avosylin vastaan Helsingin sivistyneistöpiireihin. (Lappalainen 2009, 32.)

Paciusta pidettiin jopa kansallismielisempänä säveltäjänä kuin ajan suomalaisia muita säveltäjiä ja hänestä tuli kansallinen hahmo Sibeliuksen tavoin. Sibeliuksen ohella Pacius perusti Suomeen eurooppalaisen musiikinlajin: Pacius oopperan ja Sibelius sinfonian. (Pajamo 2015, 18.)

3 OOPPERATUOTANTO

3.1 Kaarle-kuninkaan metsästys

Pacius sävelsi vuonna 1852 ensimmäisenä Suomessa ja Suomeen liittyvästä aiheesta oopperan Kaarle-kuninkaan metsästys, joka merkitsi säveltäjälle uuden sävellyslajin haltuun ottamista ja kertoo Paciuksen määrätietoisuudesta, peräänantamattomuudesta sekä rohkeudesta. Hän saattoi innostua oopperasta Helsingissä vierailleiden oopperaseurueiden esitysten myötä. Pacius oli kuulut orkesterissaan soittaneelta Conrad Greveltä, että tämä oli pyytänyt Topeliukselta oopperalibrettoa. Varmaankin tästä innostuneena myös Pacius pyysi librettoa Topeliukselta. Pacius sävelsi oopperaa ripeästi, ja sävellystyö sujui ilman suurempia ongelmia, mutta vaativan oopperan esiintyjien kokoaminen ja harjoittaminen olivat hyvin haastavia tehtäviä hänen urallaan. Paciuksen työnä oli suurimmaksi osaksi musiikin harjoittaminen harrastelijoiden kanssa ja näyttämöllisten ratkaisujen tekeminen, mutta apua hän sai kuitenkin puvustukseen ja lavastukseen. Ensi-ilta oli menestys ja Pacius sai laakeriseppeleen isänmaallisessa hengessä. Pacius muokkasi oopperaansa jälkeinpäin useita kertoja, sillä hän vaikutti olevan tyytymätön lopputulokseen. (Dahlström & Salmenvaara 1995, 344–353.)

Oopperan aihe on 16-vuotiaan Kaarle XI:n hirvenmetsästysmatka Ahvenanmaalle sekä salaliittoyritys tänä aikana. Oopperassa kuninkaan lähin mies Gyllenstjerna yllyttää muut aatelismiehet salaliittoon, missä lavastettaisiin kuninkaan ryöstö ja hänen vapauttamisensa sekä täysi-ikäiseksi julistaminen. Nämä aiheet estää kuitenkin Leonora-tyttö yhdessä häntä rakastavan Jonathanin kanssa, joka on kalastajanuorukainen. (Maasalo 1964, 76.)

Pacius pyrki luomaan Topeliuksen naiivista oopperan aiheesta suuren draaman, mutta joutui näin ristiriitaan, mikä vaikutti oopperan lopputulokseen. Draamana sävellys jää siipirikoksi, mutta sävellystekniikka on Paciuksella oopperassa taidokasta. Sävellyksestä näkyy selvästi se, että hän on päässyt inspiraation valtaan. Partituurissa on helmiä, kuten hänen orkesterituotantonsa paras saavutus, joka on oopperan vauhdikas ja värikäs alkusoitto. Hyvin tunnettu balladi sijoittuu oopperassa toisen näytöksen alkuun, joka on lyyrisesti kaunis osuus. (Maasalo 1964, 76–77.)

Esitin tämän kuuluisan Balladin omassa konsertissani, sillä pidän sitä melodialtaan kauniina, ja sopi äänelleni, joka on lyyrinen sopraano. Paciuksen partituurissa kerrotaan, että toinen näytös ja Balladi sijoittuvat iltaruskon valaisemalle meren rannalle, jossa etäällä näkyy Kastelholman rauniot ja linnanvartijan asunto, jonka ikkunat kimaltelevat punaisina. Lähempänä on kalastajatupa, ja Leonora levittelee verkkojaan kuivumaan. Rauhallinen tunnelma ja levollinen merimaisema luovat kauniin lyyrisen melodiakulun kanssa aariasta hienon kokonaisuuden, jota oli inspiroivaa tulkita laulajana.

3.2 Loreley

Pacius halusi säveltää suuren oopperan, mutta Kaarle-kuninkaan metsästyksestä ei sellaista lopulta tullut. Hän kirjoitti veljelleen kirjeen vuonna 1862, jossa kertoo säveltävänsä uutta Loreley-oopperaa. Varmuutta sävellystyön aloitusajankohdasta ei kuitenkaan ole, mutta oopperan valmistuminen kesti hyvin kauan. Alun perin Mendelssohnin piti säveltää Emanuel Geibelin tekstiin, mutta koska suunnitelma ei lopulta onnistunutkaan, Pacius aloitti sävellystyön. (Maasalo 1964, 78.)

Innoitus teemaan nousi varmaankin jo hänen matkallaan St. Goatissa, jossa hän kävi ihailmassa Loreley-kalliota. Matkapäiväkirjassaan hän mainitseekin maagisen vaikuttavat näkymät laaksoihin ja myös kaunopuheisesti kertoo koti-ikävästään. Lisäksi hän tiesi olevansa hyvä oopperasäveltäjä ja hänellä oli halu tehdä suuri ooppera suureen keskieuropalaiseen oopperataloon. Loreley kuitenkin sai kritiikkiä osakseen Saksassa, ja Paciuksen sävellystyö oli liian originellia saksalaisten oopperatalojen standardiohjelmistoon. Spohrin tyyli, jota Pacius oopperassa käytti, oli 1880-luvun alussa jo väistymässä siellä. (Lappalainen 2009, 145–146.)

Loreleyn juoni kertoo tarinan Lenora-neidosta ja maakreivi Otosta, joiden rakkaustarina on onneton. Libretto pohjautuu germaaniseen Loreley-myyttiin. Tarinassa Otto kohtaa metsästysretkellä Reinin rantakalliolla laulavan immen, ja tästä syntyy heidän välilleen rakkaus. Otto haluaa mennä naimisiin kihlattunsa kanssa ja aikoo hylätä Lenoran, mikä paljastuu Oton häissä. Lenora haluaa kosta ja rukoilee Reinin hengettäriiltä apua luvaten heille luopua rakkaudestaan. Tämän jälkeen Oton puoliso kuolee suruun, kun Otto on hyljännyt hänet häiden jälkeen. Otto tapaa Lenoran uudestaan sen jälkeen, kun on kirkon kiroamana liittynyt rosvojoukkoihin. Hän rukoilee armoa, mutta

Lenora kuitenkin kieltää hänet. Tällöin Otto syöksyy virtaan ja Reinin rantakallio avautuu. Lenora astuu vuoren sisään Reinin kuningattarena. (Maasalo 1964, 78.)

4 YKSINLAULUTUOTANTO

Paciuksen yksinlaulututuotannosta kaikkein tunnetuimmat laulut kuvastavat suomalaista kansallistunnetta. Näistä Laps' Suomen (Laps' Hellaan) on alun perin laulunäytelmästä Kypron prinsessa ja Hymni Suomelle oopperasta Kaarle-kuninkaan metsästys. Lisäksi Suomen laulu, Sotilaspoika ja Maamme-laulu kuuluvat kuuluisimpiin Paciuksen lauluihin. (Kolbe, Valjus & Wrede 1998, 43.)

Pacius oli mestarillinen laulujen tekijä ja todellinen lyyrikko. Hänen yksinlaulunsa ovat sävellystavaltaan hienoja ja myös sisällöltään aitoja. Pacius sävelsi nuorena opiskelijana Kasselissa kuuden laulun sarjan, joista huomaa jo selvästi lauluromantikon piirteet. Erityisesti laulut Liebe und Freundschaft ja Der Liebeswürdigen voisivat olla yhtä hyvin Schubertin säveltämiä. Paciuksen tyyliä oli käyttää sävellyksissään modulointia, mikä näkyy muun muassa Ohne Liebe -laulussa, joka on yksi hänen ennen vuotta 1839 säveltämistään viidestä laulusta. Yksi melodialtaan vaikuttavimmista Paciuksen yksinlauluista on myös yksi näistä lauluista Das stille Kämmerlein. Kun Pacius oli rakastunut Nina Martiniin, syntyi Den sjuttonåriga -laulu, jonka hän sävelsi Runebergin runoon. Tähän lauluun Pacius purki rakkauttaan, sillä hän halusi päästä jo naimisiin. Paciuksen myöhemmin tekemä Vårvisa on myös Runebergin runoon sävelletty ja tämä laulu näyttää taas säveltäjän sävellystaitteen osaamista sävellajien monina vaihdoksina. (Maasalo 1964, 84.)

Pacius sävelsi kaksi laulua F. Berndtsonin sanoihin vuonna 1845, ja seuraavana vuonna julkaistiin Paciuksen seitsemän laulun sarja R. Burns ja Th. Mooren saksannettuihin teksteihin. Laulu Burnsinkin tekstiin John Anderson on esimerkki Paciuksen kansanlaulunomaisesta, mutta samalla tunteellisesta sävelkielestä. Pacius käytti Topeliuksen tekstiin sävelletyssä Sylvia -laulussa aariamaisia piirteitä ja hän käytti siinä osaa Loreley-oopperansa lauluaiheesta. Romantiikan ajan tunteellisuus korostuu taas esimerkiksi Qvantenin teksteihin sävelletyissä Sängen- ja Slummersång -lauluissa. Pacius sävelsi myös parikymmentä lastenlaulua saksanmatkallaan vuosina 1871–74. Laulu Laps' Suomen (Hellas' barn) on yksi tunnetuimmista Paciuksen lauluista ja kuuluu alun perin laulunäytelmään Kypron prinsessa. Lisäksi Sotilaspoika kuuluu Paciuksen tunnetuimpiin lauluihin. (Maasalo 1964, 85.)

5 KONSERTTIIN VALMISTAUTUMINEN JA SEN JÄRJESTÄMINEN

5.1 Suunnittelu

Konsertin suunnittelu alkoi kesällä 2021 ja itse konsertti päästiin toteuttamaan toukokuussa 2022. Alun perin suunnitelmana oli, että konsertti olisi jo tammikuussa 2022, mutta tällöin se jouduttiin siirtämään eteenpäin valtakunnallisten rajoitusten vuoksi. Suunnittelua varjosti koko ajan vallitseva pandemiatilanne, joka oli yksi riskitekijä konsertin toteutumiselle, ja otin tämän jo riskianalysissäni huomioon joustavuudella konsertin päivän suhteen.

En ollut aikaisemmin järjestänyt itse konserttia ja hankkinut siihen esiintyjä. Tämän takia halusin ottaa tämän haasteen vastaan ja kehittää taitojana tämän suhteen. Opiskelen Oulun ammattikorkeakoulussa, mutta halusin kuitenkin järjestää konsertin Turussa, missä opiskelin aikaisemmin laulua konservatoriolla. Tavoitteeni oli järjestää konsertti, jossa esiintyjinä olisivat musiikinopiskelijaystäväni Turusta. Halusin, että konsertti on kuulijoille ilmainen ja helposti ihmisten saatavilla. Sain pianistiltani Elisa Sallilta idean, että Turun linnan olisi hieno ja historiallinen paikka pitää konserttia. Keksinkin, että konsertti voisi olla osa Turun linnan kierrosta. Tämä olisi erilainen konserttielämys kuulijoille ja esiintyjille. Ajattelin, että konserttiin olisi ihmisten mahdollisimman helppo tulla ja se elävöittäisi linnan kierrosta, missä onnistuttiinkin. Mietin sopivaa konserttipaikkaa pitkään, mutta lopulta päädyin Turun linnaan erilaisuutensa takia.

Tavoitteeni oli tarjota opiskeluystäväilleni esiintymismahdollisuus ja samalla kokoontua taas yhteen musisoimaan vuosien tauon jälkeen. Halusin saada konserttiin monia instrumentteja, jotta se olisi mahdollisimman monipuolinen ja kiinnostava kokonaisuus. Sain mukaan tutun pianistin, jonka kanssa olimme esiintyneet monesti aikaisemmin, ja myös monia muita vanhoja muusikkoystäviäni oli tulossa innokkaasti mukaan. Kerroin heti aluksi kaikille, millainen konsertti on kyseessä ja että siitä ei maksettaisi palkkaa esiintyjille, sillä se olisi yleisölle maksuton. Muusikoille kaikki esiintymismahdollisuudet ovat todella tärkeitä, minkä takia monet halusivat tulla mukaan, jos vain aikataulultaan pääsisivät. Sain aluksi mukaan monia eri instrumentteja, mutta koska konsertin aikaa jouduttiin siirtämään rajoitusten vuoksi ja esiintyjä myös sairastui juuri ennen konserttia, oli esi-

intyjäkaarti lopulta erilainen kuin aluksi oli suunniteltu. Yksi suurimmista opeistani konsertin järjestäjänä oli se, että tilanteet voivat muuttua nopeasti ja on oltava varasuunnitelmia eri skenaarioiden varalle.

Alun perin suunnittelin, että konsertti painottuisi merelliseen ohjelmistoon. Tämä teema kuitenkin sai jäädä, sillä esiintyjien eri instrumenteista oli vaikeaa löytää teeman kappaleita. Konsertin teemoittaminen osoittautui hyvin vaikeaksi, sillä esiintyjä joutui jäämään pois ja uusia tuli mukaan ennen konserttia, joten teemasta oli luovuttava. Ohjelmasta tuli lopulta hyvin monipuolinen kattaus eri aikakausien ja monien eri säveltäjien teoksia pianolle ja laululle. Teokset viululle, sellolle ja huilulle jäivät alkuperäisestä ohjelmistosta pois. Halusin tutustua opinnäytetyössäni Paciuksen kappaleisiin, joista päätimme lopulta pianistini kanssa esittää konsertissa kaksi.

Lopulta, vaikka konsertin alkuperäinen suunnitelma ohjelmasta ja esiintyjistä muuttui matkan varrella, konsertti saatiin onnistuneesti pidettyä. Opin suunnittelusta sen, että vaikka suunnitelma olisi kuinka huolella tehty teemaa, sisältöä ja kokonaisuutta ajatellen, voi tullakin yllättäviä muutoksia matkan varrella. Tällöin konsertin järjestäjän täytyy olla joustava ja keksiä uusia vaihtoehtoja työn loppuun viemiseksi.

5.2 Harjoitteluprosessi

Omien kappaleiden harjoittelu osoittautui hieman haastavaksi, sillä asuin Oulussa ja pianistini asui Turussa. Tämän pitkän etäisyyden takia suunnittelimme yhdessä pianistini kanssa aikataulun, milloin tulisin Turkuun harjoittelemaan. Pääosin kumpikin harjoittelisi omaa osuuttaan itsenäisesti. Opin harjoitteluprosessin aikana, kuinka tärkeää on olla joustava aikataulun suhteen, sillä yllättäviä yhteisharjoitusten peruuntumisia tuli erilaisten syiden takia kummallekin osapuolelle. Harjoittelutilan saaminen osoittautui myös hieman haastavaksi, mutta pystyimme lopulta harjoittelemaan mm. Turun kirjaston musiikkihuoneessa ja yksityisen yrityksen tiloissa. Saimme myös käydä kokeilemassa tilan akustiikkaa Turun linnan Kuninkaansalissa, jossa konserttimme toteutettaisiin. Tämän koin laulajana hyvin tärkeänä, sillä tällöin sain varmuutta siitä, miten tuossa kyseisessä tilassa kannatti laulaa.

Tarkoitus oli, että kaikki konsertin esiintyjät harjoittelisivat itsenäisesti omia osuuksiaan ja yhteisharjoituksia ei pidettäisi. Tähän syynä oli pääasiassa se, että esiintyjät asuivat eri paikkakunnilla ja yhteisharjoitusten pitämiseksi ei ollut tarpeeksi suuria tiloja. Konserttia ennen pidimme kenraaliharjoituksen Kuninkaansalissa kaikkien esiintyjien kanssa. Tämä harjoitus onnistui hyvin ja toi esiintyjille varmuutta sekä antoi kuvan siitä, millainen ohjelmisto on kokonaisuudessaan.

5.3 Esiintyjän valmentaminen konserttiin

Tavoitteeni oli konserttini kautta tarjota musiikin opiskelijoille mahdollisuus esiintymiseen. Tästä sain idean pyytää omaa harjoituskoulun oppilastani myös mukaan konserttiin. Harjoittelimme hänen kanssaan laulun tutkinto-ohjelmistoa valmiiksi ja valitsimme yhdessä niistä kaksi kappaletta, jotka hän voisi esittää konsertissa. Konsertissa esiintymisen kautta hän saisi myös lisää esiintymiskokemusta.

Harjoittelimme kappaleita yhdessä laulutunneilla sekä pianistin kanssa. Kävimme kappaleita läpi ensin lauluteknisten seikkojen kautta ja sen jälkeen keskityimme esitettävien kappaleiden tulkintaan. Eri kielten fonetiikan kävimme myös ensin läpi sana sanalta sekä vieraskielisen laulun käännöksen. Tällöin oppilas saa varmistuksen omaan käännökseensä ja pystyy eläytymään kappaleeseen kunnolla, kun tietää kaikkien sanojen merkityksen. Kävin hyvissä ajoin ennen konserttia laulutunnilla läpi oppilaani kanssa konsertin kulun ja milloin olisi harjoituksia pianistin kanssa. Kerroin myös, että konserttia ennen pyritään pitämään yhteinen kenraali kaikkien esiintyjien kanssa konserttisalissa, jolloin muun muassa esiintymistilan akustiikka tulee tutuksi. Koen tärkeäksi, että oppilaan kanssa käydään konserttipäivän ohjelma läpi etukäteen. Tällöin oppilaalle tulee turvallinen ja luottavainen olo, kun hän tietää mitä tulee milloinkin tapahtumaan. Tämä helpottaa myös mahdollista jännitystä, kun tilanteen voi käydä päässään läpi monta kertaa ennen konserttipäivää.

Huomasin, että oma valmistautumiseni konserttiin muuttui tavanomaisesta, kun oppilaani esiintyi myös yhtenä esiintyjänä konsertissa. Otin enemmän pedagogin roolia konsertin alkuun asti, sillä tiesin että oppilaallani ei ollut paljonkaan aikaisempaa esiintymiskokemusta. Tällöin olin hänen henkisenä tukenaan ja kannustin nauttimaan tilanteesta sekä tekemään parhaansa. Huomasin, että ennen konserttia oppilas halusi keskittyä itse rauhassa tilanteeseen ja annoin hänelle omaa tilaa tähän. Pedagogina on osattava tunnustella tilannetta ja muistettava, että jokainen oppilas on oma

persoonansa ja jokaisella on omat tapansa valmistautua konserttiin. Oppilas suoriutui jännittävästä tilanteesta hienosti ja pystyi eläytymään kappaleisiin. Hän sai kokemuksen Turun historiallisessa linnassa esiintymisestä, mikä varmasti kasvattaa hänen itsetuntoaan laulajana ja esiintyjänä.

5.4 Konserttiin valmistautuminen

Osa esiintyjistä oli joutunut jäämään pois konsertista, jolloin järjestäjänä minun tuli pitää huolta siitä, että tilalle saatiin uusia esiintyjä. Konsertin järjestäjä on vastuussa konsertin onnistumisesta, ja siten esiintyjien poisjäämiset sairastumisten sekä muiden henkilökohtaisten syiden takia ovat riskejä, joihin on vaikeaa varautua ennakolta. Tämän takia opin, että joustavuus, nopea reagointi ja varasuunnitelman miettiminen etukäteen ovat kullannarvoisia järjestäjälle. Tällöin voidaan välttyä ylimääräiseltä stressiltä, vaikka vastuu tuo aina jonkin verran paineita mukanaan. Olin varautunut tähän riskitekijään ennalta pyrkimällä hankkimaan konserttiin monia esiintyjä. Tällöin konsertti ei peruuntuisi, vaikka joku esiintyjä ei jostain syystä pääsisikään paikalle. Opin tämän konsertin järjestämisestä sen, kuinka tärkeää riskianalyysin tekeminen jo konserttia suunnitellessa on.

Konsertin mainostaminen tapahtui suurilta osin laatimieni konserttmainosten kautta sekä Turun linnan sivujen tapahtumakalenterin konsertti-ilmoituksen avulla. Ennen konserttia tein yhden sivun ohjelmapapereita yleisölle, joista yleisö näki konsertissa esitettävän ohjelman sekä esiintyjät. Laitoin ohjelmat hyvin näkyväälle paikalle oven viereen, josta ihmiset saapuivat saliin osana kierrosta. Konsertin järjestäjänä käytännön tehtäviini kuului myös hakea nuottiteline yhdelle esiintyjistä yhdessä museovirkailijan kanssa sekä laittaa muiden esiintyjien kanssa flyygeli valmiiksi. Tuolit yleisölle saliin järjesti Turun linna etukäteen.

Sovimme kaikkien esiintyjien kanssa yhteisistä kenraaliharjoituksista Kuninkaansalissa, jossa esiintyisimme. Tämä sopi kaikille esiintyjille hyvin, sillä silloin pystyimme yhdessä käymään konsertin ohjelmiston läpi, koska emme olleet harjoitelleet yhdessä ennen tätä. Kenraali sujui hyvin ja sain järjestäjänä turvallisen tunteen siitä, että kaikki osaavat omat kappaleensa hyvin.

Oma valmistautumiseni konserttiin alkaa jo esiintymispäivän aamuna. Tällöin herään hyvissä ajoin ja syön monipuolisesti, sillä olen huomannut, että jännittäminen vie energiaani esityspäivänä. Vie-

tän päivän rauhallisesti ja pyrin olemaan ajattelematta liikaa illan esiintymistä, mihin auttaa esimerkiksi rennolla kävelylenkillä käyminen. Tällöin mieli pysyy positiivisena ja saan huomioni kiinnittymään myös muihin asioihin kuin kappaleisiin. Pari tuntia ennen esiintymistä pyrin syömään kevyesti, sillä täydellä vatsalla ei ole hyvä laulaa. Kuitenkin energian saanti muutama tunti ennen esitystä on hyväksi, sillä klassinen laulaminen on kokonaisvaltaista kehon käyttöä.

Olen käyttänyt laulajana esiintyessäni Krista Launosen kirjassa *Lava – kauhu ja himo* kerrottuja keinoja, joilla pyrin ehkäisemään jännityksen syntyä ennen esitystä. Näitä keinoja ovat: Huolellinen valmistautuminen, esityksen sisällön ja tarinoiden luominen, yleisöanalyysin tekeminen sekä energian luominen. Laulajana tämä tarkoittaa minun kohdallani esitettävien kappaleiden musiikin ja tulkinnan huolellista harjoittelua, yleisön arvostamista ja heille ikimuistoisen kokemuksen luomista sekä energian nostamista jo ennen lavalle menoa. Esimerkiksi tässä museokonsertissa juuri ennen kuin astuin lavalle, pyrin saamaan jännityksen kuriin rauhallisilla syvähengityksillä. Näin saan jo ennen laulamista aktivoitua kehoani ja sydämen sykettä, mikä puolestaan auttaa keskittymään ja saamaan klassisessa laulussa tarvittavan syvähengityksen rytmien päälle (Launonen 2017, 164).

6 TOTEUTUS JA HAVAINTOJA KONSERTISTA

6.1 Esiintyminen museokonsertissa

Yleisökontaktin luominen museokonsertissa oli asia, joka konserttia järjestäessäni tuli monesti mieleeni, sillä tiesin että monet tulevat museoon kierroksen takia eivätkä jää kuin hetkeksi kuuntelemaan konserttia. Konsertti tapahtui Turun linnan Kuninkaansalissa, jonka läpi museokierros kulkee. Tämä ei ollut perinteinen konsertti, jossa yleisö istuu koko konsertin ajan paikallaan. Tämän koin esiintyjänä aluksi hieman haastavaksi, sillä se vaikeutti vuorovaikutusta yleisön kanssa. Osa ihmisistä istui koko esityksen ajan paikallaan ja osa taas oli vain osan aikaa paikalla. Launosen kirjasaan kertoma neuvo esiintymisjännityksen taltuttamiseksi yleisöanalyysin avulla vaikeutui museokonsertissa. Tämä voi olla osasyynä siihen, miksi tämä konsertti tuntui minusta jännittävältä. Jälkikäteen ajatellen olisin voinut harjoitella myös kappaleitani konserttiin kauemmin, mutta aika tuli vastaan. Olin aikaisemmin esittänyt kappaleita suomen kielellä, joten kielivaihdoksen takia olisin tarvinnut hieman lisää harjoittelu-aikaa. Halusin kuitenkin esittää kappaleet alkuperäisellä kielellä ruotsiksi, sillä silloin pystyin laulajana ymmärtämään Paciuksen sävelasuun tekemiä nyansseja lullyriikoiden kautta (Launonen 2017, 164).

6.2 Yleisön ja esiintyjien palaute

Konsertin jälkeen esiintyjät saivat yleisöltä palautetta yhteisesti ja sain konsertin järjestäjänä myös suoraa palautetta yleisöltä. Palautteesta tuli ilmi monelta vastanneelta, että tämäntyyppinen konsertti keskellä museokierrosta oli hyvin iloinen ja jopa elämyksellinen yllätys. Konserttia oli mainostettu eri muodoissa, mutta monet huomasivat tapahtuman vasta linnaan tullessaan. He olivat tulossa vain museokierrokselle, mutta saivatkin musiikkielämyksen samalla käymisellä. Tämä vahvistaa omaa alkuperäistä oletustani siitä, että tällainen helposti lähestyttävä konsertti tuo klassisen musiikin sellaistenkin ihmisten luo, jotka eivät muuten ehkä lähtisi konsertteihin. Saimme yhteisesti kehittävästä palautteesta yleisöltä myös siitä, että tiedottamista konsertista olisi voinut olla laajemmin. Tähän tulen kiinnittämään erityistä huomiota jatkossa, kun järjestän konsertteja. Tämä oli kuitenkin ensimmäinen kerta, kun järjestin kaiken yksin. Tämän takia tämä kokemus oli minulle hyvin tärkeä

ja kehittävä. Palaute minulle järjestäjänä yleisöltä oli hyvin positiivista ja kannustavaa. Konserttimme toi linnaan lisää tunnelmaa ja elävöitti sitä osaltaan. Tällaisia klassisia konsertteja kaivattaisiin enemmänkin muun muassa museoihin.

Sain palautetta konsertista esiintyjiltä minulle järjestäjänä ja tämä palaute oli hyvin positiivista. Korona-ajan rajoitusten jälkeen monet esiintyjistä arvostivat mahdollisuutta saada taas esiintyä. Yksi esiintyjistä kertoi, että tämä konsertti ei tuottanut niin paljon esiintymisjännitystä kuin yleensä, kun yleisö ei pysynyt koko ajan paikallaan istuen. Tällaisia museossa järjestettäviä konsertteja voisi heidänkin mukaansa järjestää enemmän. Ajatus oli, että konsertti järjestetään Turun tunnetussa nähtävyydessä lauantaina päiväsaikaan, jolloin kävijöitä olisi paljon museossa ja he löytäisivät konserttiimme osana kierrosta. Valtakunnalliset rajoitukset olivat kuitenkin vasta vähän aikaa sitten poistuneet ja ihmiset eivät olleet vielä oikein uskaltaneet lähteä museoihin tai konsertteihin, mikä näkyi oletetusti yleisön määrässä. Monet museovieraat jäivät kuitenkin seuraamaan konserttia tullessaan saliin, ja esiintyjät kokivat saaneensa tärkeää esiintymiskokemusta konserttini kautta.

7 POHDINTA JA PÄÄTELMÄT

Konsertti onnistui hyvin ja sain opinnäytetyöni kautta lisää itsevarmuutta sekä kokemusta konsertin järjestämisestä ja laulajana esiintymisestä. Sain koottua konserttiin monipuolisen valikoiman monenlaista klassista musiikkia niin vokaali- kuin pianokappaleiden muodossa. Klassinen musiikki sopi mielestäni erittäin hyvin vanhaan historialliseen linnaan, joka loi osaltaan tunnelmaa vierailijoille. Monet museovieraat olivat silminnähdessä yllättyneitä ja hieman hämmästyneitäkin, sillä useat heistä eivät varmasti osanneet odottaa elävää musiikkia kierroksen aikana. Tämä kertoo siitä, että tällaisia konsertteja ei järjestetä paljon.

Paciuksen henkilöhistoriaan tutustuminen ja siitä tiiviin kokonaisuuden kirjoittaminen oli odotettua raskaampi työ. Hänen elämästään on paljon tietolähteitä, sillä häneltä on säilynyt paljon muun muassa hänen vanhemmilleen Saksaan kirjoittamia kirjeitä. Näissä kirjeissä hän kertoo elämästään Suomessa. Aineistoa hänen henkilöhistoriastaan löytyi runsaasti, mutta toisaalta koin myös haastavaksi työksi sen tiivistämisen. Pacius on ollut hyvin aktiivinen Suomen musiikkielämän nostamisessa ja tuottelias säveltäjä, joten tuo osa työstä vei yllättävän paljon aikaa. Halusin hänen henkilöhistoriassaan käydä kronologisesti läpi hänen elämänsä ja kertoa myös siitä, kuinka hänen eri elämäntilanteensa vaikuttivat hänen työskentelyynsä ja teosten syntyyn. Paciuksen terveysongelmat ja kiivas luonne vaikuttivat ajoittain hänen työskentelyynsä ja siihen, kuinka aktiivinen hän oli urallaan.

Konsertissa esittämäni Paciuksen kappaleet onnistuivat hyvin, vaikka olin alun perin harjoitellut niitä ulkoa suomen kielellä ja päätin kuitenkin esittää ne alkuperäiskielellä, ruotsiksi. Huomasin konserttiin harjoitellessani, kuinka laulajalle on haastavaa aiemmin eri kielellä opetteltujen kappaleiden vaihtaminen toiseen kieleen. Olisin tarvinnut hieman lisää aikaa niiden sisäistämiseen, joten tämä oli minulle laulajana opettavainen projekti monella tavalla. Konsertin järjestämisestä opin paljon uutta ja osaan tulevaisuudessa järjestää monenlaisia konsertteja.

Oppilaan valmennus konserttiin sujui hyvin, ja olimme harjoitelleet esitettäviä kappaleita jo valmiiksi oppilaani laulututkintoa varten. Oppilaallani ja hänen säestäjällään Turussa ei ollut ennen konserttia paljonkaan yhteisharjoittelua takana suuren välimatkan takia. Säestäjä asui Turussa ja oppilaani Oulussa, mikä oli haastavaa. Oppilaani halusi kuitenkin kovasti tulla konserttiin esiintymään ja säestäjän kanssa kappaleet sujuivatkin hyvin. Koin pedagogina iloa siitä, että oppilaani sai esittää

kappaleet konsertissani jännittävän tutkinnon suorittamisen jälkeen. Oppilaille konserteissa laulaminen on tärkeää esiintymisen harjoittelua ja historiallisissa puitteissa esiintyminen on unohtumaton kokemus nuorelle laulajalle, mikä voi innostaa tätä jatkamaan lauluharrastusta läpi elämän. Oppilas onnistui hyvin, ja osittain vaihtuva yleisö näytti auttavan jännitykseen. Huomasin pedagogina, kuinka hän pystyi tulkitsemaan kappaleita jopa hieman paremmin kuin laulutunneilla.

Tämän konsertin järjestämisen ja siitä saamani palautteen kautta koen, että tällaisia museoihin järjestettäviä konsertteja tulisi järjestää tulevaisuudessa paljon enemmän. Esiintyjät kokivat vähemmän jännitystä, ja klassinen elävä musiikki voidaan tuoda näin enemmän osaksi ihmisten elämää erilaisiin ympäristöihin. Klassinen musiikki voisi tavoittaa uusia yleisöjä ja museot voisivat elävöittää toimintaansa muusikoiden avulla. Erilaiset kulttuurin toimijat voisivat tulevaisuudessa tehdä enemmän yhteistyötä, jolloin saataisiin lisää ihmisiä kulttuurimme kuluttajiksi. Mielestäni onnistuin hyvin opinnäytetyössäni toteuttamalla konsertin, joka elävöitti Turun linnan kierrosta ja esiintyjät saivat siitä lisää esiintymiskokemusta. Opinnäytetyössäni sain koottua hyvän kokonaisuuden Paciuksen henkilöhistoriasta ja laulutuoannosta, konsertin järjestämisestä sekä siihen valmistautumisesta laulajana. Tätä opinnäytetyötä voidaan käyttää muun muassa musiikin opetuksessa apuvälineenä.

LÄHTEET

Andersson, Otto 1938. Nuori Pacius ja Helsingin musiikkielämä 1830-luvulla. Jyväskylä: Gummerus.

Dahlström, Fabian & Salmenvaara, Erkki 1995. Suomen musiikin historia 1 – Ruotsin vallan ajasta romantiikkaan – Keskiaika 1899. Helsinki: WSOY.

Pacius, Fredrik 1902. Kaarle-kuninkaan metsästys. Kolme-näytöksinen ooppera. Täydellinen pianosovitus. Helsinki: Fazer & Westerlund.

Kolbe, Laura, Valjus, Risto & Wrede, Johan 1998. Soi sana kultainen: Maamme-laulun viisitoista vuosikymmentä. Helsinki: Yliopistopaino.

Lappalainen, Seija 2009. Fredrik Pacius: Musiken som hemland = Fredrik Pacius: Kotimaana musiikki. Helsinki: Svenska litteratursällskapet i Finland.

Launonen, Krista 2017. Lava – kauhu ja himo. Helsinki: AVAIN.

Maasalo, Kai 1964. Suomalaisia sävellyksiä. Helsinki: WSOY.

Pajamo, Reijo 2015. Laulun tenhoisa taika – Suomen kuorolaulun historia. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Similä, Markus 2007. Suomen laulut ja niiden tekijät. Helsinki: Gummerus.

Vainio, Matti 2009. Pacius – Suomalaisen musiikin isä. Jyväskylä: Atena.

Kevään siivillä -konsertti 14.5.2022**Ohjelma****Rebekka Vallinen, sopraano
Elisa Salli, piano**

Balladi säv. Fredrik Pacius, san. Sakari Topelius

Sjömansflickan säv. Fredrik Pacius, san. J. L. Runeberg

**Valtteri Ahvenjärvi, baritoni
Josefin Kaven, piano**

Bella porta di rubini säv. Andrea Falconieri

Laululle Op. 52 No. 3 säv. Yrjö Kilpinen, san. V. E. Törmänen

Elisa Salli, piano

Romance Op. 24 No. 9 säv. Jean Sibelius

Kuusi Op. 75 No. 5 säv. Jean Sibelius

**Kristoffer Malm, baritoni
Josefin Kaven, piano**

Nyt näen tähden Sakari Topelius: Ja, jag ser dig, klara stjärnestrimma
säv. Fredrik Pacius, san. Sakari Topelius, suom. Hilikka Norkamo

Oi sinä rauha illan kuulakkaan; Fridsböner i aftonens lugn
säv. Fredrik Pacius, san. Sakari Topelius, suom. Hilikka Norkamo

Josefin Kaven, piano

Sonaatti Op. 26 No. 2 säv. Muzio Clementi
I Allegro con espressione
II Lento e patetico
III Presto